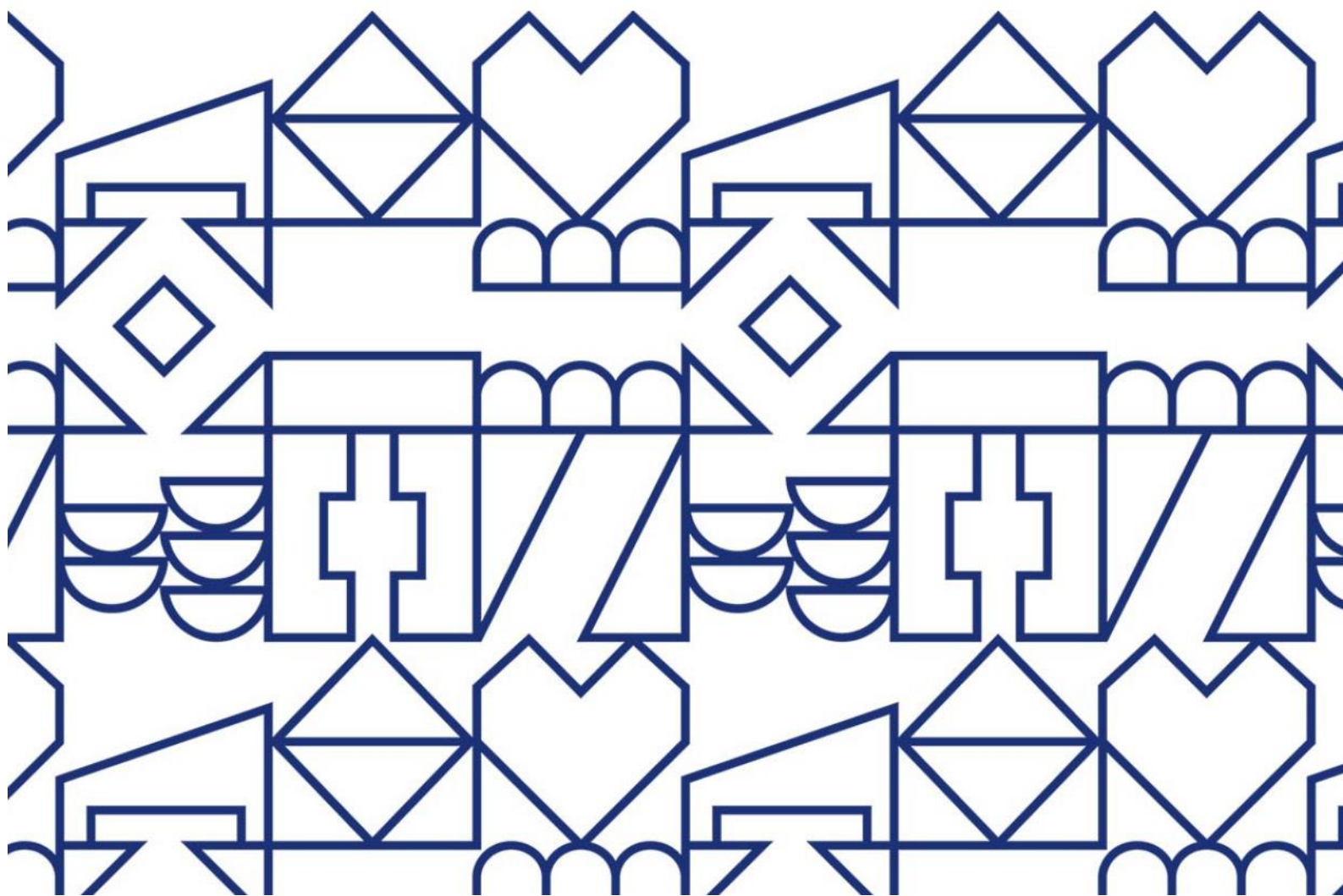

Seinäjoen lukioiden päihdetoimintamalli

Päivitetty 04/2024

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. NIKOTIINITUOTTEIDEN KÄYTTÖÖN JA HALLUSSAPITOON PUUTTUMINEN	2
2.1 Nikotiinituotteiden käyttö koulupäivän aikana koulun alueella	2
2.1.1 Kirjaaminen ja haltuun otettujen tuotteiden käsittely	2
2.1.2 Opiskelija käyttää nikotiinituotteita koulupäivän aikana toistuvasti.....	2
3. ALKOHOLIN JA HUUMEIDEN KÄYTTÖÖN PUUTTUMINEN	3
3.1 Tieto tai epäily opiskelijan huolestuttavasta alkoholin tai huumeiden käytöstä vapaa- aikana	3
3.1.1 Alle 18-vuotias opiskelija	3
3.1.2 Yli 18-vuotias opiskelija	3
3.2 Akuutti päihtymystila	4
3.2.1 Alle 18-vuotias opiskelija	4
3.2.2 Yli 18-vuotias opiskelija	4
4. PÄIHTEIDEN VÄLITTÄMISEEN PUUTTUMINEN	5
4.1 Nikotiinituotteiden tai alkoholin myynti koulun alueella	5
4.2 Huumausaineiden myyntiepäily tai -tieto	5
OPISKELIJAN TAVAROIDEN TARKASTAMINEN, SEKÄ ESINEIDEN JA AINEIDEN HALTUUNOTTO - OTTEITA LUKIOLAISTA 10.8.2018/714	6
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	7

1. Johdanto

Tähän oppaaseen on koottu toimintamallit, joilla päihteiden käyttöön puututaan Seinäjoen lukioissa. Tämän oppaan toimintamalleissa päihteillä tarkoitetaan nikotiini tuotteita, alkoholia ja huumausaineita. Myös lääkkeet, liuottimet ja muut aineet luokitellaan päihteiksi, jos niitä käytetään päihtymistarkoituksessa.

Tavoitteena on yhdenmukaistaa koulujen toimintamalleja. Lähtökohtana on, että lasten ja nuorten päihteiden käyttöön puututaan välittömästi kodin ja koulun, sekä tarvittaessa terveydenhuollon ja sosiaalitoimen yhteistyöllä.

Oppilaitoksissa ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat tärkeimpiä, mutta akuuttitilanteita varten on myös oltava toimintatavat mietittynä. Akuuttitilanteiden jälkeen on perusteltua nopealla aikataululla koota opiskeluhoitolain mukainen monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä jatkosuunnitelman laatimista varten. Asiantuntijaryhmässä on mahdollista käydä nuoren suostumuksella läpi myös terveydenhuollossa tehtyä arviota ja suunnitelmaa. Ilman monialaista asiantuntijaryhmää koululla on rajalliset mahdollisuudet saada tieto nuoren terveydentilasta.

Koulujen yhteisöllisissä opiskeluhoitoryhmissä on tarpeen säännöllisin väliajoin perehdyttää koulun toimijat päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn ja varmistaa, että eri vaiheissa osataan toimia oikein.

Päihdetoimintamallin on päivittänyt Seinäjoen kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmä EHKÄPÄ lapset ja nuoret helmikuussa 2024.

2. Nikotiinituotteiden käyttöön ja hallussapitoon puuttuminen

Nikotiinituotteita ovat

- nikotiinia sisältävät savukkeet
- sähkösavukkeet eli vape
- nuuska
- nikotiinipussit

2.1 Nikotiinituotteiden käyttö koulupäivän aikana koulun alueella

- Kaksi koulun henkilökuntaan kuuluvaa puhuttelee opiskelijaa. Toinen henkilökunnan jäsen on suositeltavaa olla rehtori.
- Alaikäisen opiskelijan huoltajaan ollaan yhteydessä ja kerrotaan tilanne.

2.1.1 Kirjaaminen ja haltuun otettujen tuotteiden käsittely

- Kirjataan, mitä ja kuka on ottanut haltuun, keneltä ja milloin.
- Ilmoitetaan huoltajalle mahdollisuudesta noutaa takavarikoidut tuotteet. Nuuskaa ei voida luovuttaa, koska se ei ole laillista.
- Tuotteet hävitetään, jos huoltaja ei niitä hae 3 kuukauden kuluessa.

2.1.2 Opiskelija käyttää nikotiinituotteita koulupäivän aikana toistuvasti

- Kaksi koulun henkilökuntaan kuuluvaa puhuttelee opiskelijaa. Toinen henkilökunnan jäsen on suositeltavaa olla rehtori.
- Alaikäisen opiskelijan huoltajaan ollaan yhteydessä ja kerrotaan tilanne.
- Toistuvasta järjestyssääntöjen rikkomisesta annetaan kirjallinen varoitus.
- Alaikäisestä opiskelijasta tehdään lastensuojeluilmoitus.

3. Alkoholin ja huumeiden käyttöön puuttuminen

3.1 Tieto tai epäily opiskelijan huolestuttavasta alkoholin tai huumeiden käytöstä vapaa-aikana

- Koulun aikuinen, joka ensimmäisenä saa tiedon opiskelijan mahdollisesta päihteiden käytöstä, pyytää työparikseen koulun rehtorin. Asian hoitamiseen tarvitaan aina kaksi aikuista.
- Sovitaan kuka/ketkä ottavat asian puheeksi opiskelijan kanssa.

3.1.1 Alle 18-vuotias opiskelija

- Sovitaan huoltajille ilmoittamisesta alle 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla. Annetaan opiskelijalle mahdollisuus kertoa huoltajilleen, jolloin odotetaan huoltajien yhteydenottoa vuorokauden ajan. Jos huoltajat eivät itse ole yhteydessä, otetaan yhteys heihin koululta.
- Kutsutaan opiskelija ja huoltaja koululle monialaisen asiantuntijaryhmän palaveriin ja suunnitellaan tarvittavat tukitoimet ja seuranta. Monialainen asiantuntijaryhmätyöskentely perustuu suostumukseen. Jos suostumusta ei saada, ohjataan muihin opiskeluhuollon palveluihin.
- Mikäli opiskelija tai hänen huoltajansa kieltäytyvät yksilöllisestä opiskeluhuollosta, tehdään lastensuojeluilmoitus.

3.1.2 Yli 18-vuotias opiskelija

- Huoltajiin voidaan olla yhteydessä vain täysi-ikäisen opiskelijan suostumuksella
- Kutsutaan opiskelija (ja huoltaja) koululle monialaisen asiantuntijaryhmän palaveriin ja suunnitellaan tarvittavat tukitoimet ja seuranta. Monialainen asiantuntijaryhmätyöskentely perustuu suostumukseen. Jos suostumusta ei saada, ohjataan muihin opiskeluhuollon palveluihin.
- Ohjataan opiskelija ottamaan yhteyttä riippuvuusklinalle.

3.2 Akuutti päihtymystila

- Mikäli opiskelija on päihtyneenä oppilaitoksessa, tilanteeseen puututaan välittömästi.
- Päihtymystilaa epäilevä aikuinen pyytää työpariksi rehtorin.
- Tilanne käsitellään lyhyesti opiskelijan kanssa, ja hänet lähetetään kotiin tai tilanteen vaatimaan hoitoon.
- Tilanteen vaatiessa soitetaan hätäkeskukseen, 112.
- Asian käsittely aloitetaan myöhemmin.

Rangaistus: Aina kirjallinen varoitus. Toistuvasta käytöksestä määräaikainen erottaminen.

3.2.1 Alle 18-vuotias opiskelija

- Soitetaan opiskelijan huoltajalle, joka huolehtii nuoren kotiin.
- Mikäli huoltajaa ei tavoiteta, otetaan yhteys sosiaali- ja kriisipäivystykseen.
- Alaikäisestä opiskelijasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoitus tehdään myös huoltajan kieltäytyessä yhteistyöstä.
- Kutsutaan opiskelija ja hänen huoltajansa koululle monialaiseen asiantuntijaryhmän palaveriin, ja suunnitellaan tarvittavat tukitoimet ja seuranta. Monialainen asiantuntijaryhmätyöskentely perustuu suostumukseen. Jos suostumusta ei saada, ohjataan muihin opiskeluhuollon palveluihin.
- Ohjataan opiskelija ja huoltaja ottamaan yhteyttä Steissille.

3.2.2 Yli 18-vuotias opiskelija

- Huoltajiin voidaan olla yhteydessä vain täysi-ikäisen opiskelijan suostumuksella.
- Kutsutaan opiskelija (ja hänen huoltajansa) koululle monialaiseen asiantuntijaryhmän palaveriin ja suunnitellaan tarvittavat tukitoimet ja seuranta. Monialainen asiantuntijaryhmätyöskentely perustuu suostumukseen. Jos suostumusta ei saada, ohjataan muihin opiskeluhuollon palveluihin.
- Ohjataan opiskelija ottamaan yhteyttä riippuvuuslinikalle.

4. Päihteiden välittämiseen puuttuminen

4.1 Nikotiinituotteiden tai alkoholin myynti koulun alueella

- Koulun henkilökunnan jäsen, joka on saanut tiedon, on yhteydessä rehtoriin.
- Selvitetään, mitä on tapahtunut. Kysytään tarvittaessa lisätietoa havainnon tehneeltä henkilöltä.
- Mikäli tieto osoittautuu oikeaksi, rehtori on yhteydessä poliisiin, 112. Asia ohjautuu tätä kautta tarvittaessa Ankkuri-tiimin käsittelyyn.

Rangaistus: Kirjallinen varoitus.

4.2 Huumausaineiden myyntiepäily tai -tieto

- Koulun henkilökunnan jäsen, joka on saanut tiedon tai epäilee myyntiä, on yhteydessä rehtoriin.
- Selvitetään, mitä on tapahtunut. Kysytään tarvittaessa lisätietoa havainnon tehneeltä henkilöltä.
- Mikäli tieto osoittautuu oikeaksi, rehtori on yhteydessä poliisiin, numeroon 112. Asia ohjautuu tätä kautta tarvittaessa Ankkuri-tiimin käsittelyyn.

Rangaistus: Kirjallinen varoitus.

Opiskelijan tavaroiden tarkastaminen, sekä esineiden ja aineiden haltuunotto - Otteita lukiolaista

10.8.2018/714

41 § Kurinpito

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, kuitenkin enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä säädetyt toimenpiteet ovat kurinpitotoimia. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. (11.3.2022/165)

45 § Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon 41 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua opetuksen epäamisestä.

Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

45 § Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta 40 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen

uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

46 e § Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 40 §:n 2 momentissa tarkoitetun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Hyödyllisiä linkkejä

Finlex - ajantasainen lainsäädäntö

[Alkoholilaki 28.12.2017/1102](#)

[Huumausainelaki 30.5.2008/373](#)

[Lukiolaki 10.8.2018/714](#)

[Lastensuojelulaki 13.4.2007/417](#)

[Tupakkalaki 29.6.2016/549](#)

